

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Tompá Mihály-utca 10. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás. Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.</p>	<p>Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN. Kiadó laptulajdonos: ID. RÁBELY MIKLÓS.</p>	<p>Az előfizetés díja: Egész évre . . . . . 10 korona. Félévre . . . . . 5 korona. Egyes szám ára: 20 fillér. A hirdetés díja: Egy háromhasábos petítor térfogata . . . . . 20 fillér. Nyilttér sora . . . . . 50 fillér.</p>
---	---	---

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.
A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Szent István napján.

Kilencszáz esztendeje már, hogy ezt a nemzetet az ő első szent királya: István a barbárságból szelidebb erkölcsökre tanította, hogy a keresztény vallást, mint egy apostol hirdette a magyar nemzetnek és evvel együtt átültette a nyugatról azt a kulturát, a mely ott évszázadokon fejlődött a kereszténység alapján. Ennek a kulturának, ennek a belső műveltségnek kifejlesztésére és megvédésére alapította István a magyar államnak ősi szervezetét a megyei rendszerrel együtt, — ezért alapított püspökségeket, ezért telepített be szerzeteseket, hogy azok a magyar népet földművelésre és tudományokra oktassák.

Szent István alapvető munkássága nyomán fejlődött és erősödött meg Magyarország és hogy az az alapítás tökéletes volt, legszebben mutatja az, hogy a tatár-török pusztítás és sok belső viszály dacára ezer éven túl fennáll.

Fennállása nemesak tengődés, hanem Isten segítségével, a nemzetet megérett 85 éves ősz király áldásos uralma alatt akkora erőnek és életrevalóságnak adta tanujeleit nemesak hadi, hanem még gazdasági téren is: az ősi vitézségnek és hűségnek olyan példáival találkozunk még ma, több mint ezer év múlva is, hogy egyáltalán nem kell nemzetünket az enervált, önmagukat túlélő népek sorába iktatnunk, hanem a legszebb reményeket táplálhatjuk jövő fejlődése és haladása felől.

Átvette a nyugattól azt, ami jó, ami becsületes és ami igazi haladás, — de nem tanulta még el azt, a mitől népek és nemzetek erkölcsi süllyedése és koresosodása megindul.

Ősi vallásosága alapján áll becsületessége és tisztesség-érzete, ha még ezek mellé eltanulja majd a békében is a valódi munkaszeretetet, a melytől a lassu, biztos fejlődés függ: akkor nem vehet erőt rajta a dekadencia, a süllyedés a második ezredévben sem.

A jóakarát és a tanulékonyt nem hiányzik a magyar nemzetből és jó vezetés mellett a magyar sok mindenre alkalmas. Ilyenné teszi őt a veleszületett tehetsége és erre tanítják a világháboru tanúságai.

A most tetőpontra hágó óriási világháboru rettentő forogata és lángja kipróbálta a magyar nemzetet és szent István ezer éves államát és a világ minden népeinek szemében tündöklik az ősi vitézség, hűség és életrevalóság. A világháboru mérlegre állította szent István államát és a magyar nemzetet és úgy találta, hogy elég fajsúlya van arra, hogy az európai művelt népek sorában hivatását továbbra is betöltse.

Jelenleg az a hivatása, hogy a műveltséget, a kulturát, a mely a nyugati kereszténység alapján fejlődött: megvédje a keleti kényuralom és pusztító barbárság ellen. Azokat a lelki kincseket védi a magyar nemzet szövetségeseivel együtt, a melyeket szent István alapított és indított fejlődésnek.

Hála Istennek, az első apostoli szent király nemzeti ünnepe az azt látjuk, hogy az álnoksággal szövetkezett keleti barbárságot sikerül legyőznünk és a nyugati, keresztény kulturát és szabadságot kelet felé terjesztünk. Isten velünk! +

Világháboru.

Breszt-Litovszk mocsárerőssége mellett állanak már a szövetséges seregek, egy részük áthaladt a Búg folyón is és attól keletre vitte a nemzeti szabadság és az egyéni önállóság eszméjét a börtön és kancsuka kényuralmi birodalmának belsőjébe, ahol tilos minden szó és minden gondolat, amelytől kényelmetlenné válik a csári kényúr helyzete.

Lengyelországból alig van már egy talpalatnyi föld az orosz sereg birtokában, méltó örömmel üdvözölte a főlzsabadult nép a mi szövetséges seregeinket; nem kellett kirendelni senkit az ünneplésre, hanem az elnyomottak fohásza szállott az ég felé: hála Istennek, hogy elmentek az oroszok és nem jönnek vissza többé! Most elénekelhetik, hogy „Nincs még veszve Lengyelország“, mert a mi seregeink győzelme megadja a lehetőségét annak, hogy ez a szegény elnyomott nép, ha magát összeszedi, újra önálló életet élhessen.

Tul a Búgon, Vladimir-Volinszkij tájain már az igazi Oroszország volna, de ott is szivesen fogadják a magyar-osztrák és német katonát, mert ott él évszázadok óta elnyomva a kis orosz vagy ruthén, másként ukrainista nép, a mely egész a Volgáig önálló életet élt valaha, de gyomrába gyűrte őt a nagy orosz vagy moszkovita és kegyetlenül bánt vele. Ez is megmozdult, ez is érzi a nyugati szabadabb levegő fuvalmát.

Az északi tájakon él egy művelt kis nemzet, a finn, velünk nyelvben rokon, bizonyosan ez is arra vár: mikor dördülnek meg a német ágyuk a Finn öbölben Szent Petrográd vagy Helsingfors körül? Mikor köszönt el nekik is a szabadság hajnala?

Az óriási világháborunak kezdetben nem voltak eszményi céljai, csak a gazdasági tulsuly anyagi haszna tolult előtérbe, legfőljebb az önvédelmi harc jellege volt meg nálunk és a németeknél. De most a győzelmes fegyverek nyomán kidomborodik az eszményi cél: az elnyomott népek és nemzetek főlzsabadítása az orosz csári kényuralom alól.

Borzasztó volt az egy év óta dúló háboru pusztítása, de ez sokat kiengesztel abból, a mit vérben és vagyonban áldoztak.

A többi harctér most egyelőre alig jön számításba, mert olyan nagy dolgok történnek északon, Lengyelország északkeleti határain, hogy oda tekint várakozó szemmel az egész világ.

Már a mult hét végén bámulatosan gyors tempóban megindult az üldözés és az előnyomulás, úgy hogy egy hétnél kevesebb idő alatt Varsótól a Búgig üldözték az orosz seregeket.

A mult hét végén a mi seregeink elérték Lukovot, a bajorok Siedliczét és Sokolovot, vasárnap már Miedrezyce táján érintkezik a két előnyomuló seregesoport. Mikor pedig ezeket a sorokat írjuk, körülbelül ilyenformán állanak Lengyelországban a szövetséges seregek: Legdélebben Mackensen serege jórészen tul a Búgon Vladimir-Volinszkij és Slawatycze környékén áll. Az utóbbi hely Vlodavától északra fekszik a

Breszt-Litovszkba vivő vasut mellett vagy 30 kilométerre a vártól. Tovább északnyugatra Arz és József Ferdinánd főherceg seregei üldözik az oroszot; az első Dobrinkánál, a másik Janow felé közeledik Breszt-Litovszkhoz.

Ezután Woysch és Kövess seregei a Búgon átkeltek Konstantinóvnál és így észak felől közelednek Breszt-Litovszkhoz.

A Varsót elfoglalt bajor seregek ezektől északnyugatra a Búgon át szoritják a menekülő orosz centrumot.

A Nárevtől elindult Gallwitz és Scholtz tábornokok seregei kelet felé Bielosztoknak nyomják az oroszokat.

Közben ostromolják Novogeorgiewszk várát, a melyből ismét pár külső erősség elesett 20 ágyuval és néhány ezer fogolylyal.

Novogeorgiewszk várát legújabb jelentés szerint pénteken elfoglalták a német seregek. Elfoglalt benne 85000 orosz, közte 6 tábornokot, továbbá 700 ágyu és rengeteg muníció a zsákmány.

Bielosztok és Breszt-Litovszk között lehetséges az orosz sereg első megszorítása, a mi most folyamatban van. Az oroszok védik vasutvonalait és visszavonulásukat forszirozzák.

Tovább északra a Bobr folyón még nem kelt át a német sereg, hanem Osszovieczet ostromolja.

Ettől északra áll a Nyemennél Grodno, Olita és Kovno vára. Grodnóról még nem volt szó, Olitánál már több mint egy hete jártak a németek, azt tehát vagy elfoglalták már vagy ostromolják.

Legfontosabb most Kovno vára, mert arra akar menekülni az orosz hadsereg. Kovno külső erődjait kedden elfoglalták 240 ágyuval, szerdán újabb távirat jött, a mely szerint Kovno várát a németek elfoglalták, összesen 440 ágyu és megszámlálhatatlan mennyiségű hadiszer jutott a németek birtokába. Kovno eleste nagyon fontos dolog, mert most már nyugodtan mehetnek Vilna felé. Vilna főúti vasúti csomópont és itt a németek minden irányban közelebb állanak az orosz fővároshoz, mint az orosz hadsereg.

De még tovább északra vannak Below seregei, a kik Kupiski vidékén megverték az oroszot s most Dünaburg és Riga felé nyomulnak előre. Rigát tengerről is ostromolják, a mult héten nagy tengeri ütközet volt a rigai öbölben a németek győzelmével.

A közel jövőben nagy dolgokat várhatunk az oroszországi harcztéren, főleg Bielosztok és Vilna között, valamint Breszt-Litovszk körül.

A mi előnyomulásunk ne aggasszon senkit se, nem lesz baj belőle. A mai modern és gyors technikai előhaladás lehetővé teszi a vasutak, hidak és utak utánpótlását és átalakítását s így élelem és municzió gyorsan utánuk szállítható. A hol előnyomulnak, ott 8—10 nap múlva már készek utánuk a vasúti vonalak. Így például Lublinba már két hét óta lehet vasuton utazni. Ez tehát ne legyen aggodalom tárgya, ha be is mennek Oroszország belsejébe, mert utánuk építik a középeurópai összeköttetést.

Az olasz harcztéren gyakori ágyuharcok és kisebb támadások folynak a tiroli, karinthiai, tolmeini, görzi és doberdói vidékeken, többnyire az olaszok

vereségével. Néhány helyen a mi seregeink is olasz területen állanak már, mint az olaszokat a mi nem védhető határainkra beengedtük.

A mult héten a déli Adrián elsüllyedt egy buvárhajónk, francia hajó süllyesztette el. Így tehát 2 buvárhajó a veszteségünk. De az olasz hajóhad vesztesége sokkal nagyobb ennél. Az olasz partokat is bombázták s Pelagosa sziget állomását pusztították.

A francia-flandriai harcztéren igen kevés helyen harcztáltak kisebb területeken elszigetelve, az Argonnokban a németek ismét előhaladtak egy kevéssel.

A német tengeralattjárók ismét 15 angol hajót süllyesztettek el az elmúlt héten. Dánia partjai mellett tengeri ütközetben egy angol czirkáló és egy torpedónaszád süllyedt el.

A Dardanelláknál nagyobb akció készül, seregeket szállítanak oda, de még nem kezdik az újult ostromot, mert Bulgária közbelépését remélik a török ellen. Legújabb jelentés szerint a török öt hadosztályt vert vissza. A kilátások azonban nem nagyon kedvezők a Balkán államoknak könyörgő ententera nézve, mert egyik sem bolond, hogy a sült gesztenyét kikaparja a tüzből az angolnak és a megtépázott nimbusu oroszoknak, a kik aztán a mások birtokából ígérnek ezért jutalmat.

A Kaukázus vidékén az orosz csapatok elfoglalták Van városát, de nem sokáig bírták, pár nap múlva a török sereg kiűzte őket onnan. Más helyen is győztek.

A többi harcztérekéről nincs újabb hír.

Békeakciók híre jött ismét több oldalról, de talán a legjobb béketerjesztő lesz az oroszországi nagy győzelem és az ellenségnek annak nyomán támadó üdvös önbeismerése és saját csalódásainak belátása, mert a középeurópai szövetség nagy erőnek bizonyult a harcztéren. Vele látszik az Isten segítsége.

Kisiparosok a hadseregszállításokban.

Sok panaszos beadvány, felterjesztés, tanácskozás, keserűségtől izzó gyűlésezés, a szervezetlenség és széthúzás szomorú tanulságai jellemzik a magyar, főként a vidéki kisiparosság törekvéseit a hadseregszállításokban való részvétel iránt. A hadügyi kormány a háboru első hónapjaiban ugyszólván csak kitérőleg lábbeli és szíjgyártó cikkek készítését bizta kézműiparosainkra, ezt is kiváltképpen a kereskedelmi miniszter által kívánt kisipari szociális program inaugurálásaként. — Nem beszélünk itt másod és harmad alvállalkozók által éhbéren készített munkákról, de elmondhatjuk, hogy néhány kiirt nagyobb bakancsszállítástól eltekintve, ahol az ajánlatok nagy része, sok esetben a szállított áru sem volt elfogadható, a magyar kisipar csaknem teljesen távol maradt a katonai szállításoktól. Az átvételi nehézségek, kellő szervezés, anyag és tőke, főleg megfelelő gépek, utóbb a szükséges munkáskéz hiánya folytán, itthon maradt kisiparosaink, akiket nem rendeltek be hadimunkára sem, azt a kínálózó, kevés szállítási alkalmat sem voltak képesek kihasználni s míg a nagytőke, a pénz intézetek, nagykereskedők és nagyipari vállalatok nagy része gyorsan alkalmazkodni tudott a háborus gazdasági élet nyújtotta kereseti alkalmakhoz, a kisiparosok legjobb esetben gyűléseztek, memorandumot készítettek, de szállítani nem tudtak. Kutatni, hogy kit terhel itt a mulasztás, rekriminálni, nem mai idők feladata, bizonyos azonban, hogy nagyrészt kisiparunk áldatlan viszonyainak tudható be a hadseregszállításoktól való elmaradás.

Ma azonban már, ha a háboru második évében is, de örvendetes változásról számolhatunk be éppen azon a téren, melyen a legtöbb volt az elkeseredés, a szabóiparban. A közel multban olvastuk, hogy amíg az osztrák szabóiparosok milliókra menő értékű egyenruhákat tudtak pompás szervezeteik segítségével szállítani, addig nálunk nyereszkesedésre alapított magánvállalatok közvetítésével bonyolították le az aránylag csekély mennyiséget kitevő egyenruhagarnitúra szállítást. Kitént az összehasonlításokból, hogy az osztrák szabóiparosok 45—77 %-os nagyobb munkadíjakat kaptak, nálunk pedig az iparosok legnagyobb része hajlandó sem volt az aránytalanul csekélyebb díjazásu egyenruha-munkákat elvállalni.

Amint említettük, ma már a sok panasz és felterjesztés meghozta eredményét és a hadügyi kormány hat és fél millió korona munkabéértékű megrendelést adott ki közvetlenül a magyar szabó kisiparosságnak. A kereskedelmi miniszter 650000 darab zubbony, 650000 darab nadrág, 200000 darab gyalogsági köpeny és 200000 darab ujjas köpenybélés előállításához szükséges szövetet kapott. Az iparosok tehát megkapják a szövetet és a gombokat a katonai ruhatártól s az elkészítésért ugyanazokat a teljes összegű díjakat kapják, melyeket a hadügyi kincstár az osztrák iparosoknak eddig fizetett. A szállítási fuvar katonai fuvar szerint fogják számítani s egy köpenyért 773, egy zubbonyért 358, egy térdnadrágért zsmír nélkül 348, egy ujjas bélésért 200 fillért fognak fizetni.

A paritást tehát itt is sikerült már elérnünk s most a magyar kisiparnak erőpróbát kell letenni, melynek sikeres volta nemcsak ezen örvendetes szállítási alkalom eredményes kihasználását, hanem jövőbeli hadseregszállítási megbízatásainak szilárd megalapozását is fogja jelenteni.

A miskolci Kereskedelmi és Iparkamara sürgős átiratban felhívta kerületének ipartestületeit tömörülésre és a szállításban való minél erőteljesebb részvételre. Szervezni fogja az e célra alakuló alkalmi szövetkezetet, utalványozni fogja a szükséges anyagot s az egész szállítási munkálatoknak elszámolását és lebonyolítását ellenőrizni és irányítani fogja. Előterjesztést tesz egyúttal az átvételek decentralizálása és a szállításokban részt vevő szabó iparosoknak a hadi munkáktól való felmentése iránt.

Vajha az érdekelt szabó iparosok teljes mértékben átérznék e szállítási alkalomnak a jövőre messze kiható jelentőségét és tömörülésük, valamint kiváló munkaszolgáltatásuk révén győzelmesen harcoló magyar hadseregünk ruházati szükségletének teljes ízében magyar kézből való fedezését biztosítanak s ezzel a békés jövőre is megalapoznak a magyar egyenruhakészítő kisipar jelentőségét, miáltal milliókat biztosítanak hazai iparunk részére. A közel jövő fogja megmutatni, hogy a szépen megindított akció mily sikereket fog elérni.

Dr. Kovalóczy Rezső.

Értesítés.

A rimaszombati állami elemi fiú- és leányvalamint az utóbbival kapcsolatos ismétlődő leányiskola növendékeinek beiratásai szeptember hónap 1., 2., 3. és 4. napjain délelőtt 8 órától 11 ig, délután 2 órától 4 ig tartatnak meg az állami elemi leányiskola helyiségében. Felkérjük az érdekelt szülőket és gyámokat, e kitűzött idő pontos figyelembe vételére.

Rimaszombat, 1915. augusztus 18.

Az igazgatók.

Értesítés.

A helybeli áll. polgári leányiskolában és az ezzel kapcsolatos kézimunka tanfolyamon a beiratások szept. 1—4-én lesznek. Szeptember 1-én délután 3 órától a pótl., javító- és tantárgykülönbözeti vizsgát tartjuk meg. A felvétel a polg. leányiskola tornacsarnokában lesz. A beiratkozók mult évi iskolai bizonyítványukkal, anyakönyvi kivonatukkal és újraoltási bizonyítványukkal, szülőik vagy hozzátartozóik kíséretében jelenjenek meg.

A kézimunka tanfolyamra beiratkozhatnak 6 elemi, 4 polgárit végzett leányok és felnőttek is.

Tandij ugy a polgáriban, mint a kézimunka tanfolyamon egész évre 20 korona, beiratási díj 3 kor., íj. és könyvtáridj 1 kor., értesítő és kirándulási díj 1—1 korona, összesen 26 kor.

A tandijmentességet kérők szegénységi bizonyítvánnyal felszerelt kérvényüket kir. tanfelügyelőhöz czimezzék, de a beiratásnál igazgatónak adják át betervezését végett.

A rajz, torna és kézimunka tanulás alól felmentést nyernek, a kik orvosi bizonyítvánnyal igazolják, hogy gyenge szervezetüknek káros e tárgyak tanulása. Orvosi bizonyítvánnyal ellátott kérvényüket kir. tanfelügyelőhöz czimezzék, de ezt is igazgatónak kell átadni a beírás alkalmával, 1—1 koronás bélyeg teendő ugy az orvosi bizonyítványra, mint a kérvényre.

Író- és rajzszerkekről minden tanuló maga tartozik gondoskodni, de csak azután, a mikor erre nézve az utasítást az iskolában megkapta. Tankönyvek, író- és rajzszerke mind a két helybeli könyvkereskedőnél kaphatók.

Rimaszombat, 1915. augusztus 18.

Kárpáti Sándorné, igazgató.

Beiratkozások. A Jolsván nyilvánosági joggal felruházott négy osztályu polgári leányiskolában a beiratkozások folyó évi szeptember hó 1-étől 5-éig tartatnak. Vidéki növendékek tisztességes polgári házaknál havi 30 koronától 60 koronáig teljes ellátást nyerhetnek. Bővebb tájékozást az igazgatóság szívesen nyújt.

A sárospataki ref. főiskolában az 1915—16. iskolai év szeptember hó 1-én kezdődik. Az akadémián (ugy a theologiai, mint a jog- és államtudományi karon) a beiratkozások szept. 1—8. napjain, a lecke-könyv aláírások pedig szeptember 8. és 9. napjain foglalkoztatni. — A főgimnáziumban a beiratások szeptember 1—4. napjain lesznek, a tanítások pedig 6-án kezdődnek meg. — Az iskolai év ünnepélyes megnyitása szeptember hó 10-én reggel lesz a főiskola templomában.

Hirek és vegyesek.

A király születésnapja. Magyarországon apostoli királyának: I. Ferencz Józsefnek 85-ik születési évfordulóját ez évben is ország-szerete méltó fénytel és melegséggel ünnepelték folyó hó 18-án. Kis városunk közönsége az ünneplésből szintén kivette részét. A középületeket fellobogózták s egyes helyeken a magyar nemzeti lobogó mellett az osztrák s a szövetséges német és török zászló békés egyetértésben diszlett. A róm. kath. templomban délelőtt 10 órakor Széman Endre prépost-plébános teljes segédlettel ünnepi misét tartott, melyen megjelentek a díszmagyarba öltözött Kubinyi Géza főispán és Lukács Géza alispán vezetésével testületileg a vármegye tisztviselői, Kolbay Sándor, Cseh István és dr. Musotter Miklós a kir. törvénytörvényesek; Szászi Kovács Géza a járásbíró, Lehoczky Márton a kir. ügyészség, Lánca Kálmán kir. pénzügyigazgató a pénzügyi, számviteli és adóhivatali, dr. Kovács László polgármester a városi tisztviselők küldöttségét vezette; ott voltak az összes állami, tanügyi intézmények képviselői, a csendőrség és mentelep stb. képviselői. A mise alatt Uthy Antal kántor adott elő alkalmi énekeket. Mise végén Uthy Antal kántor a magyar himnuszt intonálta s a közönség állva énekelte az „Isten áldd meg a magyart.”

A király születésnapja Csizfűr-dőn. Felsőre uralkodó királyunk 85-ik születésnapját Csiz fűr-dő itt üdülő közönsége is lelkesen ünnepelte. Délelőtt a református templomban nagy ünnepi istentisztelet volt, melyen Baranyi Bálint százados, gyógyház-parancsnok vezetése mellett a fűr-dőhelyen üdülő összes tisztek részt vettek és a templomot a fűr-dőző közönség zsufolásig megtöltötte. Juhász László hanvai lelkész gyönyörű imában könyörgött Istenhez, áldását kérve szerezett királyunk életére; az őszinte áhitatos fohász még tán sohasem repült az egekbe, mint most e nehéz megpróbáltatások napjaiban. A szemek könnyekkel teltek és szívből fakadó énekek között zendült fel az ének: „Isten áldd meg a magyart!” Délben a honvédtiszti gyógy-

házban bankett volt, melyen lelkes és magasan szárnyaló ünnepi beszédet mondott Juhász László lelkész. Itt említjük meg, hogy Varsó bevételét is nagy világitással és tűzijátékkal ünnepelte meg a nagyszámu és igazán a társadalmi osztályok elitjét képező lelkes fűr-dő-közönség.

Szent királyunk napja. A magyar királyság megalapítójának: szent Istvánnak napját megünnepelték az idén is a Kárpátoktól az Adriáig. Milyen nagy különbség volt a mult évi és ez idei szent István nap között, de a bensőségben, mellyel ünnepeltük, nem volt különbség. A róm. kath. templomot zsufolásig megtöltötte az ünneplő közönség, Széman Endre prépost-plébános fényes segédlettel tartotta az ünnepi misét. A középületek fel voltak lobogóztatva, s délután városszerete örömmel és lelkesedéssel beszélt mindenki Novogeorgievsk el-estéről, a foglyok és zsákmányolt ágyuk nagy számáról, vitéz katonáink és páratlan hős szövetségesünk ragyogó harci sikereiről!

Személyi hírek. Dr. Hajós Béla közegészségügyi főfelügyelő, ki a háboru tartamára főtörzsorvosossá nevezetett ki, folyó hó 19-én automobilon városunkba érkezett s Kubinyi Géza főispánnal és dr. Meskó Miklós vármegyei tiszti főorvossal együtt töltötte az estét. — Másnap reggel elutazott. — Lukács Géza vármegyének alispánja Lévártfűr-dőről két heti ott tartózkodás után hazaérkezett s átvette a hivatal vezetését helyettesétől dr. Fornét Gyula főjegyzőtől.

Királyi kitüntetés. Az itteni kir. pénzügyigazgató: Lánca Kálmán pénzügyi tanácsost, ki nemcsak mint kiváló, példás hivatalfőnök örvend köztiszteletnek, de rokonszenves egyénisége, méltányos gondolkodása s az állam és a közönség érdekének tapintatos összeegyeztetése révén közbecsülésnek örvend, magas kitüntetés érte, amennyiben a pénzügyminiszter előterjesztésére ő Felsője a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta neki. A királyi kitüntetés érdemes és méltó egyént ért, s mi is készségesen fejezzük ki üdvözlésünket ez alkalomból.

Kitüntetések. A hadiévben teljesített kiváló szolgálatok elismerésül a király felsőkubini és deményfalvi Kubinyi László hadbiztosnak, Kubinyi Ferencz nyug. vármegyei tiszti főügyész derék fiának a Ferencz József rend lovagkeresztjét a katonai érdemkereszt szalagján adományozta.

A király az ellenség előtt teljesített kitünő szolgálatai elismerésül a megyénkbeli dr. kintaploczai Czékus Miklós 109. népfőlkelői gyalogdandárnál beosztott 2. oszt. főtörzsorvosnak a Ferencz József-rend tiszti keresztjét adományozta a katonai érdemkereszt szalagján.

Új hadnagy. A király folyó hó 13-án Bécsben kelt elhatározásával augusztus 18-tól számítandó ranggal a tényleges állományban hadnagygyá nevezte ki a Ludoviceum évfolyamát végzett Sáfány Bélát, Sáfány Imre helybeli vasuti főellenőr derék fiát — ki a 16-ik honvédgyalogezredhez osztatott be.

Kinevezés. A király népfőlkelő mérnök-hadnagygyá nevezte ki Tornallyay Zoltán népfőlkelő mérnököt az 1. népfőlkelői parancsnokság nyilvántartásában.

Kitüntetések. Örömmel, büszkeséggel jegyezzük fel ujabban vármegyének kitüntetett hősei sorába a következőket:

Mellétei Barna Béla tényleges állományu honvéddőrnagy, aki a 11. honvéd gyalogezred élén, a részére kijelölt vonalon az első csapat mérte az ellenségre, alezredessé lett előléptetve, majd Signum Laudist nyert, ezt követte a katonai érdemkereszt, két ízben vált eddig harc-képtelenné s mikor kiépült, hősi sikeres küzdelme és egyszersmind az alárendelt csapat önfeláldozó vitézségének, halált megvető bátorságának elismerésül előbb a vaskorona renddel s ujabban a német 2. oszt. vaskereszttel lett kitüntetve. — Ugy halljuk, hogy szülő faluja: Özörény, melynek méltó büszkesége s ahol egyszersmind birtokos is, megfelelő formában óhajtja üdvözölni a többszörösen kitüntetettet, mi is készséggel fejezzük ki üdvözlésünket.

Tavassy Lajos, a pelsőczyi közgazdasági bank r.-t. főkönyvelője, mint a 25. gyalogezred zászlósa vonult a harctérre, két ízben sebesült meg, hadnagyi rangra emeltetett s mellét a 2. oszt. ezüst vitézségi érem díszíti.

Teleky Miklós pelsőczyi ref. tanító, a mult év szeptember elején mint önkéntes vonult be a 10. honvéd gyalogezredhez. Sok kemény ütközetben derekasan megállta helyét s mint zászlós, mellén az 1. oszt. vitézségi éremmel, került hadifogságba (Kazán, Oroszország).

Farkas Márton özörényi születésű, bákai ref. tanító, aki köztudomás szerint mindig elől járt s rettentetlen bátorsággal vezette csapatát a rohamokra, mint a 16. honvéd gyalogezred 1. és 2. oszt. vitézségi éremmel kitüntetett zászlósa került fogságba.

Valamennyien az északi óriás ellen küzdöttek hősiessé. Valamennyiük ereiben Árpád apánk vére csörgedez. Neveiket felírja Klió a történelem könyvének hófehér lapjaira. Ad multos annos...

Eljegyzés. Lendvai Pál szabadka-pusztai városi műmalom bérlő szeretetreméltó leányát folyó hó 9-én eljegyezte Perényi Jusztin cs. és kir. 5-ik gyalogezredbeli kadett, a budapesti kerületi munkásbiztosító pénztár tisztviselője.

Özv. Miskolczy Istvánné kedves unokáját: Megay Mártát eljegyezte íj. Gödry Lajos gyógyszerész Miskolcson.

A katonaság áthelyezése. Az 5-ik cs. és kir. gyalogezred Munkácsra áthelyezésekor — ennek okáról — mint megirtuk, mindenféle ellenőrizhetetlen és mesébe illő hírek kerültek forgalomba. Most a legilletékesebb helyről érkezett meg a felvilágosítás, amennyiben dr. Kovács László polgármesternek a hadügyminiszterhez intézett azon távirati kérelmére, hogy az ezred itt meghagyassék, folyó hó 14-iki kelettel 18-án érkezett meg a hivatalos értesítés, melyet a hadügyminiszter megbízásából Schleyer tábornagy irt alá s mely így szól: „Távirati kérelmére, hogy az 5-ik cs. és kir. gyalogezred pótzászlóaljja Rimaszombatban hagyassék, értesítjük, hogy a zászlóalj áthelyezése katonai okokból rendeltetett el s a hadügyminiszter sajnálattal nem teljesítheti a kifejezett kérelmet.” Reméljük, hogy ez most már teljesen megnyugtatta a kételkedőket.

Halálozások. Városunk egyik tisztos iparos polgára: Percz Barna timármester hunyt el f. hó 18-án 61 éves korában. A régi koszorus rimaszombati dalárdának egyik oszlopos tagja volt. Olyan hatalmas, mélyenjáró basszus hangot, mint az övé volt, messze földön nem lehet hallani s a dalárversenyeken mindentelő méltó feltűnést keltett imponáns hangjával. A ref. egyházi énekkarnak is kiváló tagja, egyik erőssége volt. Halála polgártársaink körében őszinte részvétet kelt. Özvegye: Turóczy Julianna, két gyermeke és kiterjedt rokonság gyászolja az elhunytat, kit folyó hó 20-án nagy részvét mellett temettek el. Simon Mihály ref. lelkész gyönyörű szavakkal méltatta az elhunyt munkás és derék férfit. — Dr. Percz Barna orvos, ki jelenleg a harctéren teljesít szolgálatot, az elhunytban édes atyját siratja.

Mohler Károly tornai esperes-plébános, ki 1881-ben az itteni gimnáziumban mint hittan tanár működött s társas életünk kedvelt tagja volt, folyó hó 12-én 62 éves korában elhunyt. 1877-ben szenteltetett pappá s innen a losonczyi főgimnázium és tanítóképezde hittan tanárává nevezetett ki.

Hősi halál. Lapunk mult számában közöltük, hogy Hikisch Antal, a bolgár király volt magyar titkára, a 60-ik gyalogezred tart. főhadnagya, az északi harctéren hősi halált halt. Most arról értesülünk, hogy a hős főhadnagy, ki már végig küzdötte a szerbiai legvéresebb csatákat, nem az északi harctéren, de a doberdói fensíkon, az olaszokkal szemben esett el. A hevesmegyei, Egerben állomásozó 60-ik házi gyalogezred egyik századának volt parancsnoka. A borzasztó tűzben századát többször vezette rohamra, míg végre egy gyilkos golyó szíven érte s fájdalom nélkül esett el több hevesmegyei fiuval. — Schönbeck Károly tart. hadnagy, ki vele egy zászlóaljnál szolgált, irta így meg a hős főhadnagy hősi halálát s a harctéren vitéz bakáival együtt temette el. — Halála előtt 3 nappal kaptak tőle levelet szülei, melyben ez volt írva: „Kedves szüleim! Ne aggódjatok értetem; majd megtanítjuk mi a harci vitéz bakákkal a hitszegő taliánt!” Az elesett hős emlékét hervadhatlan babérkoszoru illeti, mert bár ő Magyarországon született, de édes atyja, ki jó

magyar ember lett, még Csehországból vándorolt be. Háboru után szülei tetemeit haza fogják szállíttatni Pohorellára.

A helybeli gazdasági gépgyár volt üzemvezetőjének: *Tóth Gézá*nak hasonló nevű hadapród fia, ki az itteni főgimnáziumnak volt jeles növendéke s hősi magatartásáért az ezüst vitézségi éremmel lett kitüntetve, az északi harcztéren 22 éves korában hősi halált halt. A szomorú hír széles körökben kelt őszinte részvétet. Az elhunyt jó barátja: *Kosiner Dezső* orvosjelölt következő hangulatos megemlékezést küldte be hozzánk: „Huszonkét év, egy része telve munkával, eszményekkel, küzdelemmel. Küzdeve éltél, küzdeve haltál meg. Csak nemrég hagyta el a sokat szenvedett családot az apa, de értelmes szeméiből szebb jövő mosolygott bánatos anyádra. A megélhetés kinja nem meríti ki, csupa ambíció, az új eszméknek tüzes és talán legoptimistább harciosa. A bátor, jó lelkű gyerekarca fia, és most egy kósza golyó leterített abban a küzdelemben, mely nem is a Te eszméidből fakadt. Tudom, megbánás nélkül haltál meg, a jól végzett kötelességteljesítés felemelő érzésével távoztál az életből. Önzetlen, önfeláldozó, puritán jellem ragyogott át egyéniségeden, melynek lényét beáranyozta szellemednek az a rugalmassága, rajongása, mely szavaidban is megnyilatkozott. A mintaképe voltál annak a nemes típusnak, mely az ideális elvek magaslatáról tekint az életet. A fájdalomhoz, melyet nem várt halálad okozott, még az a lesújtó tudat is járult, hogy nem hallhattam utolsó szavadat! Én is megyek a küzdelem terére s ha utam sirod felé vezet, átadom bánatos anyád és testvéreid üzenetét, felvirágozom s könnyemmel megáztatom a rögtöt, mely egy szebb életre hivatott legjobb s legigazabb barátot takar! Isten veled!”

Elhunyt katona. Az 5 ik cs. és kir. gyalogezred közkapitánya: *Domonkos Gergely*, kállósemlyeni származású, 19 éves korában f. hó 15-én a Vöröskereszt-kórházban agyhártyagyulladásban városunkban elhunyt. 16-án temették s ravatala felett *Simon Mihály* ref. lelkész megható beszédet mondott. Érdekes, hogy ez a katona a nyilvántartásban *Vancsa Géza* névvel szerepelt s miután még nem állapítható meg, hogy a névcsere mögött nem lappang-e valami szabálytalan eljárás, a hullát leányképeztezték s az ezredparancsnoksághoz a további nyomozás megejtése végett Munkácsra megküldték. Édes anyja — ki fia ravatalához érkezett — nem tudott felvilágosítást adni, honnan származott a *Vancsa* név felvétele, mert az ő fia mindig *Domonkos Gergely* volt.

Ünnepély Jánosiban. Lapunk múlt számából térszűke miatt kimaradt alábbi hírt közöljük: Balisch 5. cs. és kir. gyalogezredbeli századosnak volt az érdeme, hogy a jánosi katonai helyőrség őrsén ott lobogott szeretett királyunk színe mellett nemzetünk zászlója is. Ezen alkalomból kiindulva *Varga Endre* kezdeményezése és fáradhatatlan utánjárása mellett e hó 8-án Jánosi község közönsége szép ünnepélyt rendezett Balisch kapitány tiszteletére az ottani tisztí étkezde termében, a *Varga Endre* és neje házában. — Az ünnepély első szónoka *Varga Endre* volt, ki lendületteljes szavakkal méltatta Balisch kapitányt azon alkalomból, hogy a magyar nemzetj zászlót kitűzte a katonai helyőrség őrsén. Éltette a királyt, a hazát és Balisch kapitánnyal egyetemben a jánosi helyőrség egész tisztikarát. Utána Balisch kapitány ekesszólón dicsőítette a hős magyar nemzetet. Végül *Bódi Pál* bíró Isten áldását kérte vitéz hadseregünkre. — Az ünnepélyre hivatalos volt *Lukács Géza* szeretve tisztelt alispánunk és *Osváth Dániel* feleli főszolgabíró is. Előbbi akkor Lévártfördön tartózkodván, *Varga Endré*hez, mint az ünnepélyt rendező bizottság elnökéhez intézett megleghangu levélben mentette ki elmaradását. Hogy milyen érzelem hatotta át alispánunkat ezen alkalommal is, igazolja levelének egy mondata:

„Biztosítom az urakat, hogy hazafias gondolkodásukkal teljesen egyetértek s nagyon méltányolom a Balisch kapitány ur elismerésre méltó készségét is, amely a magyar nemzet iránt érzett tiszteletének és hős fiaink érdemeinek elismerését jelképezi s ezen érzelmeket én is hálás szívvel veszem tudomásul.”

A megjelenésben szintén akadályozott *Osváth főszolgabíró* is írt *Vargának*, őszinte sajnálatát fejezi ki, hogy a katonai és polgári elem ezen szép egyetértését jelző ünnepélyen részt nem vehet, de lélekben velük van és Isten áldását kéri vitéz katonáinkra! — Az ünnepélyen résztvettek: Balisch C. és kir. kapitánnyal élén a jánosi helyőrség tisztikara, özv. *Kintzig Ferenczné* nagybirtokos, *Varga Endré*, *Thuróczy Miklósné*, *Samu Istvánné* és *Pál Jánosné*; továbbá *Bódi Pál* bíró, *Thuróczy Miklós* kurátor, *Varga Endre*, *Molnár Dániel*, *Zajacz András*, *Varga Dániel*, *Bódi Bálint*, *Torma István*, *Bódi József*, *Urbányi Sámuel*, *Dobos Lajos*, *Bacso István*, *Samu János*, *Kocsis István* és *Samu István*. — A lélekemelő ünnepély után az ifjuság a gyönyörtű fenyvespark tisztán tánczra kerekedett s késő estig együtt maradt. Jelen volt lányok: *Bátki Piroska* és *Rózsika*, *Pál Juliska*, *Samu Jolánka*, *Bódi Erzsike*, *Kocsis Margitka* és *Varga Lalácska*.

Hazafias adakozás. Koháryháza hazafias érzületű lakossága, derék községi jegyzője: *Kojaba Árpád* serkentésére 115 koronát gyűjtött önként Zemplén megye elpusztult lakosai részére. — A garamvölgyi községek általában, a mostani sokféle jótékonycélokra igen szépen adakoznak.

Ujabb figyelem a sebesültekkel.

A vöröskereszt egyesület itteni kisegítő kórházában most is mintegy 280 harcztéri sebesült és beteg van kitűnő gondozás alatt. A vezetőség: *Samarjay Jánosné* elnök, *Máriássy Lászlóné* alelnök, özv. *Terray Istvánné*, továbbá az orvosi kar élén dr. *Zehery István* főorvossal, a gondnoki hivatal és az ápoló személyzet stb. nap nap mellett lankadatlan buzgalommal, párányit sem csökkent munkakedvvel és odaadással végzi igazán nemes és szép feladatát. A sebesültek és betegek nemesak kiváló szakszerű ellátásban és gondozásban részesülnek s a velük való bánásmód gyöngéd és elismerésre méltó, de az élelmezésük is igen jó s ők bizonyára hálásan fognak visszagondolni az itteni gondozásra és ellátásra. És milyen jóleső örömet kelt, mikor a jóságos lelkű publikum sorából megjelenik valaki és figyelmet, gyöngéd-séget tanúsít a harcztéren vérüket ontott sebesültekkel szemben. Nem hiúságból történt, hanem melegen érző szíve ösztönzését követi a várgedei köztisztviseltek örvendő *Szabó-család*, melynek tagjai áldozatkészségükről és gyöngéd nemes érzésükről a mai nehéz időkben már sokszor beszédes tanúságot tettek. S tették ezt csendben, minden feltűnni vágyást, zajt óvatosan kerülve. Ezért meg is kell kérnünk, hogy ne vegyék rossz néven, ha a mégis tudomásunkra jutott jóságot közöljük; nemesak dicséret és elismerés kifejezése kedvéért tesszük, hanem *buzdító példaképpen* állítjuk oda sokaknak, kik tehetnének, de — nem tudjuk mi okból — nem tesznek. — *Szabó Elly* és *Miczi Várgedéből* folyó hó 15-én maguk sütötte finom foszlós kalácsot hoztak a sebesülteknek s minden egyes teremben elbájos kedvességgel osztották ki a katonák között, mindegyiknek juttatva a magukkal hozott tömördek szép virágból is. Édes atyjuk: *Szabó László* várgedei nagybirtokos kísérte őket szobáról szobára és cigarettával látta el a katonákat, kik hálásan köszönték meg a figyelmet, melyet még inkább értékessé tett az, hogy a katonáknak diszkrét módon pénzt is csusztatott a kezükbe a kedves vendég. — Mondani sem kell, hogy a katonák, kiknek a jó kalács, cigaretta stb. ugyancsak ízlett, ha nem is merték mondani, de bizonyára gondolták, hogy: „a közeli viszontlátásra!”

Népfölkelő bemutató szemlénepok. A m. kir. honvédelmi miniszterrendelete alapján a 43—50 éves népfölkelésre kötelezettek bemutató szemléje augusztus hó 23-ikától október hó 7-ikéig fog tartani. A beszterce bányai m. kir. honvédkiegészítő parancsnoksággal egyetértőleg vármegyénk alispánja a bemutató szemlék határidejét megállapította s a hivatalos lapban közzé tette. E szerint augusztus 23-án *Nagyőröcze* városban kezdődik a bemutató szemle, — 24-én *Jolsván* nyar folytatást, s itt e napon a város állítja elő a hadköteleseit. — 25—26-án itt jelentkeznek a nagyőröczei járásbeliek (*Kisőröcze*, *Kövi*, *Murányajja*, *Lubény*, *Süvete*, *Gicze*), — 28. és 30-án *Ratkón* a ratkói

jársbeliek jönnek sorozásra (*Szirk*, *Ujvásár*, *Balogrussó*, *Ratkó* és *Rónapatak*), — Szeptember 1-én *Nyustyán* a rimaszombati járásból lesz a bemutatás: 1-én *Tiszolez* és *Rimatamásfalva*, 2-án *Klenócz* és *Forgácsfalva*, — 3-án *Nyustya*, *Nagyszuba*, *Alsósziklás*, — 4-én *Rimakovka*, *Rimaráhó* és *Ujantalfalva*, 6-án *Rimabánya*, *Osgyán* és *Kőhegy* jön sorra. — Szeptember 9-én *Rimaszombat város néptőlkelő kötelesei kerülnek bemutatásra*. 11-én *Feleden* a feleli járásbeliek jelentkeznek: *Felsőbalog* és *Serke*; 13-án *Nemesradnót*, *Rimaszécs*, *Jánosi*; 14-én *Várgede*; 20-án *Meleghegy*, *Alsóhangony*, *Gesztete*; 21-én *Jéne* és *Almágy*; 22-én *Bátka*, *Dúsa*, *Gömörvid*. 24-én *Tornalján* kezdi meg működését a bizottság. E napon *Tornalja*, *Harkács*, *Beje*, *Oldalfala*, 25-én *Sajógömör*, *Gömörpanyit*, *Özörény*, *Sajószentkirály*, 27-én *Szkaros*, *Méhi*, *Gömör* hosszúsó jön sorra. 29-én *Putnokon* a putnoki járás soroz. Első napon *Putnok* és *Ragály*, 30-án *Zádorfala*, *Kelemér*, *Bánréve*, okt. 1-én *Csiz*. Az I. számú bemutató bizottságnál *Rozsnyón* szept. 30-án *Nagyszabos* és *Berzété*, okt. 1-én *Pelsőcz*, *Nagyveszverés*, *Szilicze*, 2-án *Sajóréde*, *Btlér* és *Sebespatak*, 4-én *Gócs*, *Kuntapoleza*, *Krasznahorkaváralja*, *Lucska*, 5-én *Csetnek*, *Dernő*, *Annafalva* állítja elő hadköteleseit. 6-án *Rozsnyó városán van a sor* s 7-én *Dobsina* város következik. A II. számú bemutató bizottság a *Garamvölgyön* fog működni *Helpán*, okt. 4-én *Koháryháza* és *Garamszécs*, 5-én *Helpa* és *Királyhegyalja*, 6-án *Garamfő* fejezi be a bemutató szemlét.

Jótékonycélu bazár Gömörpanyiton.

A gömörpanyiti urasszonyok f. hó 15-én jótékonycélu bazárt rendeztek s ezzel is fényesen hozzájárultak a hadsegélyezéssel vonatkozásban levő hazafias és emberbaráti tevékenységükhöz. — A jótékonycélu vásár *Vaszy Györgyné* kezdeményezése és buzgólkodása folytán, *Kovács Károlyné*, özv. *Czékus Zoltánné*, *Záborszky Ernőné*, *Molnár Lajosné*, *Kovács Pálné*, *Falvai Jánosné* urasszonyok és *Fabri Margit*, *Falvai Jolán*, *Csathó Anna* közreműködése és áldozatkészsége mellett 300 koronát eredményezett. A begyűlt összegből az osztóbizottság 150 koronát a Vöröskereszt egyesület tornaljai fiókjának; 100 koronát a tornaljai járási hadsegélyző bizottságnak rendelkezésére; 50 koronát pedig az oroszok által elpusztított felvidéki falvak újbóli felépítése céljára rendelt szétesztani. A jótékonycélu vásár rendezésénél a fentnevezettek áldozatkészségének méltatása mellett különösen kiemelendő *Vaszy Györgyné* fáradhatatlan buzgósága, körültekintése és áldozatkészsége, a mellyel a vásár fényes sikerét biztosította; a kinek fáradhatatlan buzgólkodásáról fényesen tanuskodik az is, hogy *Viktor* nevű fiacskája s a gömörpanyiti gyermekek bevonásával a nyáron át többször rendezett gyermek színelőadások jövedelméből már eddig is több mint 60 koronát küldött be az országos Hadsegélyző Hivatalhoz hadsegélyezési célokra. Tudósítónk teljes elismeréssel szól ezekről, majd így fejezi be hangulatos közleményét:

„Vajha nemzeti erőfeszítésünk mielőbb földerítené reánk a diadalmas béke áldott napját. Vajha a hálás nemzet áldozatkészsége minden sebet begyógyíthatna, minden könnyet letörölhetne, melyet a reánk kényszerített háboru fakasztott!”

A harcztéren küzdőknek szeretetadományokat küldtek a polgármesteri hivatalba: *Dániel Ferencz* 10 kor., *Drucker Herman* szivar, cigaretta, *Hámos Aladárné* 20 kor., *Szöllősy Istvánné* 5 kor., özv. *Tóth Józsefné* 2 kor., özv. *Káposztás Józsefné* 2 kor., *Katona Kati* 80 fillér, *Gelb Simonné* 2 kor., dr. *Institórisz Endre* 2 kor., *N. N.* 2 kor., *Oppmann Jolán* 2 kor., *Kovács Kálmánné* 50 fillér, *Kovács Piros* 50 fillér, özv. *Ádám Henrikné* 2 kor., *Tóth Béláné* 2 kor., *Perecz Samu* 6 kor., *Cseh István* közgyám 1 kor., *Füredi Pál* 2 korona.

Katonai szállítás. A miskolczi kereskedelmi és iparkamara közli, hogy a m. kir. honvéd központi ruhatár (Budapest, I. Elnök ut 1. sz.) szállítást hirdet 2000 hegymászó bot, 2000 pár jégpatkó és heveder és 100 drb 30 m. hosszú manilla kötél szállítására. Az ajánlatok augusztus hó 24-ig nyújtandók be a ruhatárhoz. Részletes feltételek megtudhatók a kamara titkári hivatalában.

Halálozás. Kistétényi *Walther* Gyula és neje issei *Fekete* Jolán a család és rokonság nevében is fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy szeretett kedves leányuk: *Walther* Agicza f. hó 19 én 9 éves korában hosszas betegség után Putnokon elhunyt. Folyó hó 21-én temették el nagy részvét mellett.

Hadifoglyok értesítése. Lapunk szerkesztőségéhez f. hó 21-én épen lapzártakor Taskendből Ázsiából 1915. július 1-éről keltezve egy levelező-lap érkezett, melyben *Mikó* László Gergelyfalva, *Kovács* György Otrokoos és *Polgári* István Felsővály községbeli illetőségű katonák tudatják, hogy orosz fogságban vannak.

Igazgatósági ülés. A rimaszombati kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága folyó hó 17-én id. *Rábely* Miklós elnöklésével ülést tartott, melyen több betegsegélyezési és kártalanítási ügy nyert elintézését a *Molnár* Lajos ügyvezető igazgató referátuma alapján. Az ülésen id. *Rábely* Miklós elnök szép szavakkal méltatta a megjelenésben akadályozott igazgatósági alelnök: *Grosinger* Miksa működését s azt az általános jóleső érzést, mely a kereskedelem, közügyek, munkásbiztosítási, társadalmi és jótékony intézmények érdekében évek hosszú során át hasznos munkásságot kifejtő érdemes férfiu magas kitüntetése nyomán fakadt akkor, mikor a király őt kereskedelmi tanácsossá nevezte ki. Az igazgatóság örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy a kitüntetés alkalmából az alelnököt üdvözlje s ezen érzelmeket az elnök, igazgató és főorvos testületileg tolmácsolta. Az igazgatóság és felügyelő bizottság üdvözlését jegyzőkönyvi kivonaton közölni határozták. — A kegyelet meleg hangján emlékezett meg elnök ezután az ujtantalvölgyi üvegyár egyik tisztjes, hosszú időn át szolgálatot tett tisztviselőjének: *Knöpfler* Antal igazgatósági tagnak elhunytáról, kinek emlékét jegyzőkönyvbe iktatják és özvegyét az igazgatóság és felügyelő bizottság részvétéről jegyzőkönyvi kivonaton értesítik.

Sebesülés után szabadságon. Dr. *Jellinek* József huszárszászlós, az arany vitézségi érem tulajdonosa, ki a bukovinai harcztéren egy gránát lövés robbanása után belső sérülést szenvedett s a harcztérről katonai kórházba szállítottatott, mint üdülő szüleihez tért haza múlt héten.

A vasárnapi munkaszünet. A kereskedelemügyi miniszter a törvényes munkaszünet felfüggesztése tárgyában 1914. augusztus 8-án kiadott rendeletét részben megváltoztatva, az 1891. évi XIII. törvényezikk 3. szakaszában foglalt felhatalmazás alapján akként rendelkezett, hogy a hadiállapot további tartama alatt az ország egész területén az ipari és a kereskedelmi árusítás és az elárusítási cikkek házhoz szállítása munkaszünet napokon déli 12 óráig, a napi élelmészeti cikkek árusítása pedig a tulajdonképpen ezek árusítására berendezett üzletekből ezenfelül este 6 óráig legyen végezhető. Az 1903. június 13-án kibocsátott rendeletnek ama határozmányait, amelyek az előzőleg említett időnél hosszabb árusítási időt engednek meg, a fenti rendelkezések nem érintik. Ipari és kereskedelmi árusítással kapcsolatos irodai munka az árusításra megállapított időben végezhető. Ez a rendelkezés már Szent István napjára is vonatkozott és nálunk is pontosan betartották kereskedőink és iparosaink azt.

Orosz fogoly halála. Dobsina város erdejében fadöntéssel foglalkozó orosz munkások között halálos baleset történt múlt héten. *Tschitschoff* Michej nevű orosz hadifogoly fejére esett döntés közben egy fa s a szerencsétlen ember nyomban meghalt, 12-én temették nagy részvét mellett.

Gondatlan szülők. Gömörviden folyó évi május hó 18-án *Bartók* Antal és felesége munkájukkal voltak elfoglalva s másfél éves Mária és hat éves Erzsébet nevű leánygyermeküket felügyelet nélkül hagyták. Előbbi a lakás előtt levő udvaron játszott s az odajött 6 éves leány kinyitotta a kaput, melyen át a piczi Mariska kiment és a vasuti pályatestre jutott, hol az épen áthaladó személyvonat elgázolta a szerencsétlen kis gyermeket. Koponyatörést szenvedett s még sznap meghalt. F. hó 13-án ítélkezett a helybeli kir. törvényszék a gondatlan szülők felett és gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt jogerősen 8-8 napi fogházzal sújtotta őket, azonban az ítélet

felfüggesztését a novella értelmében három évre kimondotta.

Iparunk és kereskedelmünk törekvései a felszabadult galicziai és bukovinai területen. Még békeidőben számos panasz merült fel különösen kereskedelmi és ipari körökben az ellen, hogy az osztrák államvasutak mesterségesen saját vonalakra terelik azt a forgalmat, mely különben a jobban kiépített és a földrajzi helyzetnél fogva is arra hivatott magyar vasutvonalakon bonyolódni le. Most, midőn győzelmesen előnyomuló hadseregünk Galiczia és Bukovina területét felszabadította, előtérbe kerül a magyar kiviteli ipar és kereskedelem érdekei biztosításának kérdése a felszabadult területek áru- és munkaszükségleteinek ellátásánál. A restitúció óriási munkája rendkívüli mértékben igénybe fogja venni az ipart és kereskedelmet és felette fontos érdeke a magyar közgazdaságnak, hogy e munkaprogramban jelentőségéhez mért és méltó szerepet nyerjen. A miskolci kamarai kerület mindig jelentékeny részese volt a galicziai forgalomnak s ezért a miskolci kereskedelmi és iparkamara e kérdések messzejövőbe ható fontosságának tudatában részletes feltevésekkel fordult a kormányhoz, melyben reá mutatva exporttörekvéseink természetes irányára, arra kérte a kormányt, hogy Galicziában a polgári áruforgalom nem csupán Bécs felé az osztrák vonalokon nyitassék meg, hanem a Galiczia és Bukovina felé vezető magyar vonalokon is, továbbá, hogy a magyar érdekeltség a kiírásra kerülő közmunkákról és áruszükségleteiről kellő időben értesülést nyerjen.

Megégett gyermek. Folyó hó 6-án Helpa község határában, az erdőben egy *Stagner* Jolán nevű 5 éves kis leány megégett. Fiu testvérével tüzet raktak, ruhájá tüzet fogott s távol lévén a szülőktől, holtra égett. Hivatalos bonczolását a nagyrőcei járásbíróság fogatosította dr. *Csiky* Ferencz járásorvossal.

Vigyázatlanúság a fegyverrel. A Kerekgede mellett levő Sziget pusztán folyó hó 15-én csaknem végzetes baleset történt. *Mihály* András 18 éves kocsis forgópisztolyát tisztogatta s a fegyver véletlenül elsült, a löveg a legény bal felkarjába furódott. Folyó hó 17-én beszállították a sérültet az itteni közkórházba, hol a löveget eltávolították.

Szőlőkivitel Németországba. A miskolci kereskedelmi és iparkamara felhívja az érdekeltek figyelmét arra, hogy mivel Olaszország az idén nem fog Németországba szőlőt szállíthatni, kedvező alkalom kínálkozik szőlőgazdáinknak termési feleslegeinek Németországban való értékesítésére. Szőlőinknek Németországban is jó hire van és azért szívesen fizetnek valamivel többet, mint az olasz áruért. Szükséges volna azonban, hogy termelőink előbb kisebb próbaküldeményekkel a német vevők bizalmát megnyerjék. Vonatkozik ez főleg a csomagolásra, amely a szőlőnél különösen fontos szerepet játszik. Bővebb felvilágosítást ad a m. kir. kereskedelmi muzeumexportosztálya. (Budapest, Akadémia utca 3. sz.)

Agyafurt cigány. Rimaszombatban a folyó évi július hó 12-én megtartott országos vásáron *Biszuda* János csehbecs lakos a *Horváth* János 60 éves osgyáni cigánykovács közvetítésével két lovat adott el *Nagy* Miklós putnoki lakosnak 740 koronáért. A vételár kézhezvétele után 700 koronát *Biszuda* a csizmájába rejtett el, mit *Horváth* is látott s aztán a *Kosiner* vendéglőbe ment az eladó és a közvetítő, ott pörköltet ettek s ittak reá bort és sört. *Biszuda*, kinek italába valami altatót tehetett a furfangos cigány, nemsokára elaludt az asztalra borulva s ekkor *Horváth* lehuzta a csizmát, ellopta a 700 koronát s megugrott. Mikor *Kosiner* vendéglős és *Simon* Pál bementek az étterembe, már csak az alvó *Biszudát* és mellette az üres csizmát találták, *Horváth* elpárolgott. A vizsgálat során beismerte, hogy a csizmát ő húzta le, de ezt — ugymond — a *Biszuda* kívánságára tette és pénzt nem vett el. A helybeli kir. törvényszék folyó hó 13-án *Kolbay* Sándor elnöklése mellett ítélkezett ez ügyben s *Lehoczky* Márton kir. ügyész vádbeszéde után lopás büntette miatt 7 havi börtönre és 3 évi hivatalvesztésre ítélte *Horváth* cigányt, kit dr. *Bródy* Miksa ügyvéd védett. Az ügyész és védő az ítéletet megfélebbzték.

6-7 **Községi polgári fu- és leányiskola Poprádon,** a Magas-Tátra alján. Orvosilag ajánlott hely. Tanulók német családoknál olcsón elhelyezhetők. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál: **Horn József,** igazgató.

Mozgó színház. Szent István napján az Apolló mozgó színházban látogatott és érdekes előadások voltak. „A mézeshetek ellenőre” című darab jóízűen megneveztette a közönséget. Ma vasárnap változatos programmal lesznek előadások a szokott időben.

Tűz. Folyó hó 7-én Garamfő községben villámcsapás tolytán tűz ütött ki, amely két lakóházat és melléképületeit hamvasztott el. Hogy a tűz nagyobb mérvet nem öltött, az a lakosság gyors és ügyes munkájának tulajdonítható.

Orosz hadifoglyok. A Garamvölgyére, a Coburg hercegi erdőbe 200 orosz fogoly érkezett folyó hó 10-én erdei munka végzésére. A foglyokat az uradalom kítogástalanul helyezte el és igen meg vannak elégedve ellátásukkal.

Adakozás a koronás társaságnak. A kiválóan nemes czélokot szolgáló koronás segélyző társaság tudvalevőleg felhívást intézett a közönséghez fehéreneműek stb. beszoalgtatására, hogy a harcztéri sebesült és beteg katonákat ezekkel — esetleg szükséges kijavítás után — időnként elláthassa. Az elhangzott felhívásnak immár eredménye is mutatkozik, a mennyiben *Uzapanyit* nemesszívü, áldozatkész lakosságának adományát *Szük* Gyula ref. lelkész beküldötte. A gyűjtést tevékenyen és buzgón vezette: ifj. *Túrós* Jánosné és *Varga* Józsefné derék két uzapanyiti magyar asszony. A gyűjtés eredménye ez:

Fodor Jánosné 1 ing, 1 lábravaló, 1 lepedő. Major Bálintné 40 f. Varga Póli 20 f. Hacs Istvánné 1 lepedő. Hacs Józsefné 1 lábravaló. Istók Sándorné 2 ing, 1 lábravaló. Lehotai Józsefné 20 f. Hacs Józsefné 1 ing. Markus Istvánné 2 ing. Lehotai Lajosné 1 lábravaló. Sisák József 20 f. Dulovics Jánosné 1 k. Juhász József 14 f. Hegedüs József 20 f. Kálmán Adolf 80 f. özv. Lengyel Ábrahámné 60 f. Simon József 1 k. Kocsik István 1 k. Varga Józsefné egyházfűné 1 k. Túrós István 1 k. Mács Jánosné 1 k. Babik Istvánné 40 f. Juhász Lajosné 60 f. Bódi András 20 f. Latzel Gyula 2 k. Platz Róza 60 f. Babik Julianna 2 abrosz, Lehotai Józsefné 1 abrosz. Demeter Józsefné 1 lábravaló. Hacs Istvánné 20 f. özv. Keller József 1 ing, 1 lábravaló. Király Jánosné 2 törülköző. Babik Józsefné 1 ing. Hacs Józsefné 30 f. Túrós Bálintné 20 f. Túrós Jánosné 20 f. Király András 40 f. Király Istvánné 1 ing. Fodor Lajosné 1 lepedő, 20 f. Kocsis Pálné 50 f. Fodor Józsefné 1 törülköző, 40 f. özv. Fodor Andrásné 1 k. 20 f. Fodor Istvánné 50 f. Fodor Sándorné 1 törülköző, 40 f. Vavrek Mátyásné 20 f. Szabó Gergely 1 ing, 1 lábravaló. özv. Babik Istvánné 40 f. Sebők Sándorné 40 f. Fodor Józsefné 20 f. Hacs Miklós 20 f. Fodor Józsefné 20 f. Sikó Andrásné 10 f. Bán Margit 20 f. Fodor Andrásné 20 f. Varga Istvánné 1 ing. Szabó Józsefné 1 lábravaló. Keller Mihályné 1 ing, 1 lábravaló. Keller Jánosné 1 ing. Mikó Istvánné 1 ing. Dorogházi Imréné 1 k. Demeter Kálmánné 1 ing. Túrós Miklósné 20 f. Varga Bálintné 40 f. Potrecz Istvánné 30 f. Sikó Józsefné 1 ing. Márkus Jánosné 20 f. Demeter János 2 ing, 1 lábravaló. Demeter Bálint 2 ing, 1 lábravaló. Szük Gyuláné 2 kor. Fodor Istvánné 1 ing. N. N. 10 f. — Összesen: 21 ing, 11 lábravaló, 3 lepedő, 4 törülköző, 3 abrosz és 23 kor. 34 fillér.

Tolvaj társaság. Balogfalán folyó évi június hó 5-én *Palkovics* Sándor ajnácskői cseléd a *Kovács* József lakattal bezárt kamráját feltörte s az ott levő amerikai kézi bőrdönből 190 korona készpénzt, pisztolyt, töltényeket stb. elloptott s a pénzből *Kovács* Sándornak 44 koronát adott. Folyó hó 11-ére volt kitűzve a helybeli kir. törvényszéknél ez ügyben a főtárgyalás, azonban *Palkovics* katona s így nem jelenhetett meg, *Kovács* Sándort azonban orgazdaság büntette címén jogerősen 14 napi fogházra ítelték. — Ugyanekkor *Póczos* István bénai lakos lopási ügyét is tárgyalták, ki Bénán folyó évi június hó 15-én *Kovács* Andrásné szül. Nagy Mária éléskamrájának ajtaját vállával feltesztette s onnan 120 korona készpénzt elloptott. A törvényszék jogerősen egy havi fogházra ítélte a tolvajt.

Háborus gazdasági törvények és rendeletek. A Magyar Vámpolitikai Központ kiadta „Háborus gazdasági törvények és rendeletek” című gyűjteményének II. kötetét, mely az 1915. február 21. és augusztus 10. között megjelent idevágó törvényeket és rendeleteket tartalmazza. A fölötté hasznos, kitérően szerkesztett és a háborus gazdasági rendelkezések utvesztőjében egyedül tájékoztató munkát kereskedők és iparosok 5 korona bolti ár helyett 4 koronáért kaphatják meg, ha e kívánásukat a miskolci kereskedelmi és iparkamaránál bejelentik. A gyűjtemény I. kötetét, mely az 1915. február 20-ig megjelent anyagot foglalja magában, az 5 korona bolti ár helyett 2 korona kedvezményes áron kaphatják meg.

CSARNOK.

Aktuális hangok.*)

„Tekintetes Szerkesztő Ur!

Régen figyelem már, e lap csarnokában, nagy Paál pegazusa, hogy vágtat magában. Gyakran elgondoltam: „ha befogadnának, Beh örömmel állnék én is katonának.” Ha ketten volnánk benn a tágas Csarnokban. Egymást támogatva mindenben vagy sokban, Vagy egymást támadva folytatnánk rimharcot S szereznék a lapnak ezzel is több sarcot. Most, hogy elrendelték a katonaságot S az uborka saison tetőpontra hágott, Egy rossz verssel többet eltérnek a lapok, Így hát rimkóvácsnak magam is felesapok. Kérem, hogy versemet — nézve a kezdőre — Rózsaszín üvegen lássák egyelőre Ha majd belejövök, ha majd irok sokat S ott hagyom Paált mint Ó a jó oláhokat, Akkor bonczolják a témát, lábat, rimet Előre megadom erre a jogcímet. Azt hiszem, menni fog, talál aki keres Nem hányt a borsót falra doktor Veress Mikor poezissal foglalkozni kezdünk S az első rímekkel összeülekeztünk. Azóta a világ fordult egy jó nagyot, Teher, gond ránszakadt, a kedély elhagyott. Gond koptatja elménk, belefárad szánk is, Azért rimel folyton Paál Gyula bátyánk is, (bár rimes mézet szí költői virágból) Családi pótlékról vagy husdrágaságról. Pedig van itt téma... football, tennys, teke, Hogy rugott be tavaly a szolid gőzeke. A Rimasor milyen imponzansan szépül, A kultúrpalota mily serényen épül, Egyik-másik ember hova épít vaczkot, Hogy főz a conservgyár: almából baraczkot. Az ágyus ezredet hova s hogy hozzák be, A sok peres jeget, hogy raktározzák be. Szóval van itt anyag csak fel kell kutatni, Hogy mivel lehet a közönségre hatni. Kritikus érzékkel ha halljuk a nyitányt, Korai még szidni szegény új kapitányt. A cseléd csavargást, hogy im beszűnteti S nyitott kapujáért a gazdát bünteti, Mert hisz ezek alól felmentés adatik, Csak jelentkezni kell délutáni hatig. Meg oszt husnak, bornak oly magas az ára, Hogy remény sem lehet egy komoly gutára. Ha pedig kapunkat lezáratni bírja Akinek még megvan, megmarad a zsirja. Ne szidjuk hát kérem rendőrséget, bótót, Csirkét, kacsat, tojást árulgató tótót. A szakácsné által elrontott ebédet S általában véve a sok jó cselédet. Én biz nyugton hagyom a mészárosot, péket S azért ha megüti versem a mértéket, Kérek neki helyet s míg virít a Lóthus, Addig, — hogy ha szabad, — maradok Ignótus.”

Hejh, nagy kutya is az a Sánta Miska.

Irta: ANGYAL KÁLMÁN.

A széles nagy Szárazvölgyön szálló-igeként volt ez a szinte önkénytelen felkiáltás elterjedve a nép között. Ha valami szép menyecske nagyon bele talált gázolni a tilosba úgy, hogy közszájjra került a dolog vagy ha valami drága paripákat körözött messze vidékről a tohonya, nagy mamlasz pandur vagy, ha valakinek na-

*) Lapunk régi érdemes barátjától vettük és szívesen közöljük az alábbi verset: Szerk.

gyon a feje lágára találtak tapintani holmi kártya közötti differenciák miatt s a törtétekben szereplő főhőst a föld alól sem lehetett elő keríteni: a szárazvölgyi magyarok csendes mosolylyal sóhajtottak fel: hejh, nagy kutya is az a Sánta Miska!

Volt abban a mosolyban valami szomorú irigység, valami lenéző megvetés, de valami meleg szeretet is.

Mert Sánta Miskát ismerni és nem szeretni egyértelmű volt a lehetetlenséggel.

Az a nevé megczáfoló, gyönyörű herkulesi termet, izmos karokkal s domboru mellel, a bikanyakon nyugvó kicsiny, büszkén felvetett fő, koromfekete hajjal, jellegzetes magyaros vonásokkal, tüzes fekete szemekkel, kihívóan felkunkorított bajuszszal s örökké gunyosan mosolygó vérpiros ajkaival oly férfi szépséggé avatták, melyet még az uri dámák sem hagytak tekintet nélkül. S volt valami a járásában, melyet a szegény agyoncsigázott paraszt utánozni nem tudott. Nem az a lompos, csámpás, csetlés-botlás volt az, amit paraszt embereknél látni, hanem az a ringó-rengő, ruganyos, mégis biztos menés, mely csak gavallérok sajátja.

S ha a férfi népség szerette, félt tőle s gyűlölte kiki szíve szerint, hát még az asszony népség! De sok sóhajnak, imádságnak, átoknak s kétségbeesésnek okozója volt ez az ember! Annak csak az Isten a tudója!

Pedig úgy otthon a falujában Zubogyon olyan jóra való ember, olyan rendes életmódot látszik folytatni, mint akármelyik más szomszédja. Kivéven azt az egyet, hogy a Bende Póli társaságában ketten botránkoztatják a jó erkölcsöt s adnak újabb, meg újabb tápot a falubeli asszonyonéknak pletykájának.

Pedig csinos, jólelkű felesége az Ambrusz Rozi, majd hogy a lelkébe nem veszi féltékenyen szeretett urát, még a gondolatát is be teljesíti, ahogy mondják. Meg az a szép kis poronty, a Pesta gyerek, milyen rajongással csüng apján!

De hát hiába. Ez a rendes életmód, ez a megszokott családi kör, ez a falusias viselet mind-mind csak álarcza ennek a paraszt gavallérnak.

Nem ez az ő igazi énje. Hanem az a hetyke betyár, akinek véreben van s aki virtust csinál belőle, hogy kell a más menyasszonyát, feleségét elcsábítani, lovait elkötni, pénzt elnyerni s mindezek tetejébe fejét beverni! Bizony mi türes-tagadás, ő kelmének kedvesebb volt a könnyelmű élet, a heja-huja, dinom-dánom, mint a szántás vetés.

A felesége, mikor összekerültek sokáig nem tudott semmit. Nem tudta felérni észszel sem a Miska magaviseletét, sem a körülötte törtéteket.

Hogy az istálló néha üres, más nap meg már öt hat táltos tombol benne s harmadnap megint két kehes gebe szomorkodik benne.

Hogy az ura elmegy ide amoda vásárra s annyi mindentféle holmit hoz és mégis több pénze van, mint mikor elment. Hisz asszonyi kíváncsiságból csak meg-meglesegette a bugyellárist?!

De rövidesen lehullott szeméről a hályog. S nálánál talán senki sem ismerte alaposabban a kedves élete párját, de hát mit csinált volna?

Mikor olyan nagyon forrón szerette!...

... Ha valaki, idegen ember látja a jómódu gazdát pipálgatni az ámbituson, nyugodtan fujva maga elé a bodor füstöt, akár hogy erős-ködnének, sem hinné el fölöle ezeket. Olyan becsületos, tisztességes képe van, olyan megelégedettség látszik.

Mintha nem is volna más gondja, mint a pajkos napsugarat nézni, mint tánczol az udvaron álló eke vasán.

Gyönyörű tavaszi nap van, ritkaság így április végén. A levegő valami balzsamos illattal van tele, mely szinte megrészegeti az embert. Az égbolt felhőtlen s mosolygós kék.

Mihály gazda látszólag egykedvűen nézdegél maga körül, pedig ki tudja hol járnak gondolatai?

Hejh koma, kiált rá a szomszédból Lenkey Ábris, alszik e kigyelmed vagy meghótt?

Mire lenne az jó? kérdé válaszul emberünk. No-no koma, nem addig a! Hanem hát csak azt akarnám megtudni, hogy hát béme-gyünk e Szombatba hónap a vásár végett?

Az isten ugysé, kap a szón Mihály, mintha most eszmélne, be bion koma!

Ad e vagy vesz koma?

Adok is, veszek is. Ezt a vagy négy öt lovat akarom eladni, bök oda csendesen az istálló felé. Tudja koma, nem ilyen magam fajta szegény embernek való ez, csak a parádéra. Majd osztán veszek magamnak két gebét a par...szti sorból.

Ühüm, mordult el a koma oda sanditva a jelenleg is teljesen üres istálló felé, értem. Majd hangosabban hozzá teszi: akkor hát majd beszólok, ha indulunk, letalább együtt mennénk.

Jó van koma, hagyta rá Mihály s nyugodtan pőtékelte tovább.

Ábris koma meg befelé mentében azon tűnődött, honnan tudja ez az ember már, hogy hány lovat lopnak neki, amit ő reggel tovább ad.

De hát az ilyen félkéz kalmár népség ugyan össze tart, ettől semmit sem tudni meg.

Még alig pitymallott, a Sánta Miska portáján már készültek. Egy könnyű gyors futó szekérbe épen most fog be a gazda olyan gyönyörű öt lovat, hogy csoda.

Öt fekete táltos nyihog, prüszköl, kapál az udvaron. Honnan jöttek, ki hozta őket, nem látta azt ember fia. Legkevésbé természetesen a bakter!

De már erre Ábris koma is felcizhelődött nagy hirtelen.

Szóljon át szomszéd Pesta öcsémnek is, dörmögött neki oda Mihály, mikor amaz nagy jó reggel köszönéssel akart kedveskedni.

Maga pedig átugrott a palánkon s gyors léptekkel igyekezett a falu tulsó vége felé. Itt lakott egy kis portán az ő gyönyörűség Pólija.

Csendesen megkopogtatta ablakát. Az özvegy még aludt, de rögtön felugrott az ismerős jelre és ajtót nyitott.

Nem megyek be lelkem — mondá csendesen a férfi, — mert erősen hajnalodik s már mászkálnak a faluban. Csak azt akarom megkérdezni, hogy mit hoznak neked vásárfiába Szombatból?

A menyecske pillanatokig eltűnődött a kérdésen, majd hirtelen oda fordulva kérlelte: Vigyen el engem is magával.

Most nem lehet, felelte Miska. Mire a szép asszony egy kissé elszontyolodott, sőt talán el is pityeredett.

Póli, — suttogta Miska, — ami szép lesz a vásáron selyemben, bársonyban, mind elhozom neked. De most Isten áldjon!

Megfordult s menni akart. De az asszony macska hizelgéssel simult hozzá s elpirulva kérdé, neheztelő, szemrehányó hangon: Meg sem csókol?

S a másik pillanatban már oda dobta magát a férfi mellére s átkapva nyakát olyan eszeveszett csókkal borította el ajkait, hogy szinte a vér serkedt ki utána.

Miska azonban hirtelen kiszabadította magát karjaiból s kalapját mélyen szemébe huzva távozott.

De az udvar végén nem állhatta meg, hogy vissza ne nézzen. Az asszony akkor is az ajtóban állott.

Eredj be te, mert náthát kapsz, fedd éjt Miska. Mire egy egészséges, hangos kacaj volt a felelet Póli részéről s magára zárta az ajtót.

*

A rimaszombati vásár régi időtől fogva, mondhatni az egész ország egyik leglátogatottabb vására. Az u. n. belső piacon a kirakó vásár ez időszerint nagyon megesőkent ugyan, de a marhavásár ma is elsőrangú.

Ma már a kereskedelem falun is állandósult s azért nincs vásárorok olyan keletje a sok mindentféle díb-dáb dolognak.

De még abban az időben! Nemesak vásár volt az, de a megyei urak s jobb módu parasztlak olyan hajczézókat rendeztek olyankor, hogy no.

Az urak a „Három Rózsán” (mai Hungária), a többiek a „Huszárban” (mai vármegyeház helyén).

Mikor azután az uraknak is fejébe szállt a pezsgő meg a nóta, összekeveredtek a „Huszár” vendégeivel. S bizony gyakran megesett, hogy arra került a sor, ki a legény a csárdában!...

Már kora hajnaltól nagy a sürgés forgás mindentelől. Csengős lovakon, ökrös szekereken tódult a sok vásáros úep a város felé.

Aztán egy néhány különös fogat, mely talán századok óta ugyanolyan s talán sokáig nem fog változni. Az a két kerekű nagy taligaforma alkotmány, mellyel a kosaras és üveges tótok járnak az ország minden vásárját s melybe magukat fogják be négyesével más alkalmatosság híján.

A vásártér a mai Tompa-tér helyén volt. (Természetesen törvénytörés és fogház nem volt még s az Andrassy-ut házai helyén szántóföldek feküdtek.)

A mi embereinknek meg volt az a jó szokása, hogy soha se maradtak szekerekkel a vásártéren. Akinek annyi mindentféle foltos birgéje van, nem szeret nagyon a szem előtt lenni.

Hanem volt egy nemesi kuria a temető (Deák Ferencz)-utcán a Kevei Ödön háza (a ma Grószinger bolt helyén), amelynek az a pótolhatatlan tulajdonsága van, hogy két utcára van kapuja.

A házi gazdákkal mindig a legjobb lábán állottak s apróbb-nagyobb szívesség fejében meg volt engedve, hogy szekereik vásár végéig az udvaron álljanak.

Régi jó szokásához hiven, most is oda hajtottak be Miskákék csengős lovaikkal. A gazda éppen a tornáczon állott már. Szintén szálas, tagbaszakadt ember. Messze vidéken híres jó étvágyáról. Vele történt meg, hogy egy megyei ebéden a felhozott egész pulykával, mint szélen ülöt, őt kínálta meg a hajdu legelőbb. Amire barátunk elvette a tálat s a többiek szörnyűködése közt egész nyugodtan el is költötte az egészet, egyenként szopogatván le az izletes csontokat. Tehátlan Miskákék a kölesönös üdvözlés és lepakolás után kiballagtak a vásártérre. Már várta őket az ismerős lócsiszár s pár perc alatt meg is volt a vásár s a csiszár el is ódalgott a lovakkal. Miska is vett két rosszabát s bevitte az udvarba s be is fogta nyomban szekerebe.

Az Abris koma két gebéje azonban nem kellett s azért azok ott maradtak. Miska az ücsesét is ott hagyva, befelé indult a városba.

Már akkor javában folyt a vásár. A sokféle hang valóságos zürzavarrá nőtt, amelyet a vásári énekesek fülhasogató nótája is élénkített (vagy talán inkább éktelenített?)

A főtéren volt a mindenféle rövidárosok helye. Négy krajczáros fabicskák mellett selyem, bársony halmazban.

Különösen feltűnt egy derék asszonyszemély, aki gyönyörű selyem kendőket árusított. Léczezből sátorforma volt rögtönözve s tele agatva mindenféle színű és fajta finom tejrevaló kendőkkel.

Adjon Isten jó napot, jó vásárt kívánok lelkem komámasszony — szólította meg tulságos nyájassággal Miska a kofát.

Fogadj Isten lelkem gazd'uram, mit vigyáz kigyelmed?

Hát csak egy selyem kendőt vennék a feleségeimnek, ha volna kedvemre való.

Már hogyné volna — pattan fel sértődötten az asszony — mikor van. Hát ez, hát emez, lám ez is olyan gyönyörű, mint egy vasárnap i mádság.

Jó, jó, édes lelkem, de magam szeretnék választani, adja csak ide azt a rőföt. — Azzal elkezdett turkálni, válogatni a portékában.

Majd egy kék színűt felemelve, sok huzavona után megalkudott rája, ki fizette s visszaadta a rőföt az asszonynak.

No Isten áldja.

Isten megáldja lelkem, egészséggel viselje a felesége, — áradozott a komámasszony.

Pedig ha tudta volna, hogy Miska barátunk itt a szeme láttára dugott vagy négy másikat a kebelébe a legjavából, a szemét is kikaparta volna.

Hiába „önkéntelen az ember mindenre születik” — mondja nagy költőnk, az ilyesmire különös tehetség kell.

Miska pedig nagy magával megelégedetten ballagott tovább. Szándéka volt még valami csecse becséni szerezni ötön, azután pedig agyverni a gyomrát az illatos laczi-pecsényével s természetesen összeveszni valami léhűtő vendéggel, megrakni s a támadt csődületben fizetés nélkül elillanni.

Hanem hát ember tervez, Isten végez. A kegyes szándék ezuttal betöltetlen maradt.

Mert amint még a Fő-téren ácsorgott, nagy zendülés hangja ütötte meg a fülét a Temető-uteza felől.

Arra sietett, hát alig ér a tanyájukhoz, akkor rohannak éppen oda az ücsese, meg Abris koma.

Gyorsan bátyám, — lihegte az ücs — párolgjunk, jön az egész vásár rajtunk.

De mi a baj hékás? — faggatta a megremült embereket Miska.

Arra még ráérünk elmondani, ha agyon nem vernek bennünket, csak szaladjunk, ha még lehet.

Miska sem kérdezett többet, hirtelen bevágta a kaput, ráreteszelt s az egyik szekeret oda rántva, eltorlaszolta azt. Azután a készen álló szekérbe felugrottak ücsese, meg a koma s a nyitva álló tulsó kapun kifelé iparkodtak. Miska ment előttük utat csinálni. De már akkor nagyon hangosan kopogtak az első kapun s barátságosan szólították őket, hogy nyissák ki.

Csigavér — dörmögte Miska — nem eszik a kását olyan forrón.

A Málé- (most Tompa)-utcán emberemlékezet óta a pelsőcziek árultak zöldséget. Szép sorjában állottak két oldalt szekereik.

El sem tudták képzelni, mi baj van, mikor köztük termelt Miska. Az utban álló szekérrel elzárta az udvar melletti kis uteza száját vagy három sorral s kirobogtak. Onnan a kispást csak egy ugrás, másik ugrás a Jánosi-uteza s harmadikkal ki is voltak a városból.

Mig az üldözők körülkerültek a Fő-téren s az egész Jánosi-utcán végig, már ők jó darabra hagyták maguk mögött a várost.

Jó darabig tartott a rohanás, kurjongatás, ordítózás, az egész vásáros nép szaladgált, kiabált össze vissza, de bizony eredménytelenül.

Mert amint a jánosi-i kaptatóra felkapaszkodtak az ípsék, ott a tanyák között olyan egéretut tudtak venni, hogy a menyébi atya Isten is csak lámpással találhatott volna rájuk.

Mikor aztán elült a lárma a hátuk megett, ismét felvetette Miska a kérdést, hogy igazában miért is szaladnak ők most. Nagy ötlöve-hatolva elmondták a dolgot. Hogy a Pesta ücs eladta lovait. Mikor fizetésre került a sor, letagadta a vevő előtt, hogy nem tíz pengőt adott foglalóba, csak ötöt. Ezen aztán összeveszttek. De nem lett volna olyan nagy baj, ha egy lánynak, aki ellene tanuskodott, fel nem üti az orrát, hogy mit karatyol. Erre felbőszült az egész közönség, mely amugy sem nézte őket jó szemmel s agyon akarták őket verni.

Persze azt nem akarták s ott hagyva Abris komám lovait, futásban kerestek menedéket.

Miskát előntötte a méreg. Hogy ő most másnak a hibája folytán szaladt, még hagyján, de hogy nyomorult öt pengő miatt, az már elkeserítette.

No, te élhetetlen kutya, — szidta az ücsesét — minek fogsz te olyasmibe, amihez nem értesz. Ez ugyan szép dolog.

De hát én mit szóljak, — tört ki a keserűség Abris komából — se lovam, se kocsim. Hogy megyek én az anyjukom szeme elé?

Ne morogjon még kend is — rivalt rá Miska — itt az én kocsim és lovam, fogja

kend, azután kullogjon haza felé! Még kend beszél, mikor nekem nagyobb bajom van. Én most jó darab ideig nem mehetek Szombatba, pedig ártatlanul keveredtem bajba. Mindjárt hozzá is gondolta, hogy most az egyszer.

Azzal leugrott szekeréről.

Gyerünk Pesta, bemegyünk mink gyalog is Putnokra, körül nézünk egy kicsit, mink se mehetünk üres kézzel haza.

Akkor jutott eszébe a selyem kendő. Meg volt mind, oda lapulva a kebeléhez.

Miska ellágyultan simogatta végig őket.

Harmad-negyed napra azért már mind a ketten csengős lovakon s új szekereken nyargaltak végig a falun.

Akiknek Abris koma hét pecsét alatt elmondta a dolgot, nagy fejesóválva csak annyit mondtak:

Hej, nagy kutya is az a Sánta Miska!

Szerkesztői üzenet.

K. I. Megkaptuk, részben felhasználtuk, a tárcza jövő számunkra marad; szívélyes meleg üdv!

P. L. Köszönjük szíves érdeklődését és alkalmilag felhasználjuk a közölteket. Mi már csak megmaradunk az eddigi szolid, mindig kitűnőnek bizonyult uton.

K. M. Igen jó. Legközelebb jönni fog.

Dr. Gy. K. Sajnálattal — nem közölhetjük.

Keresk. alkalmazottak. Helyben. A beküldött közlemény — miután az nem a közönség érdekét szolgálja — csakis a nyilttérben vagy a közönség köréből díj me'lett adható ki.

Ignótus. Köszönjük és mindig szívesen látjuk derűs „megnyilatkozásait.”

Hadifoglyoknak szánt pénzküldeményeket megbízható módon továbbít a Rimaszombati Takarékpénztár.

Vizi-malom

bérbe adandó Liczen ujevától 6 évre. — Feltételek megtudhatók: 1—2

Hisnyay-Heinzelmann Alfréd tulajdonosnál **Licze** (Gömör-Kishontvármegye.)

Lakások.

A Tamásfalvi-utczei **DICKMANN**-féle házban **egy 3 és egy 5 szobás** első-emeleti **lakás** fürdőszobával és más mel-lék helyiségekkel **azonnal is kiadó.**

Eladó kútfelszerelés.

Egy használt, — némi javítást igénylő — szívó- és nyomószere-kezettel ellátott **kútfelsze-rés** jutányos áron azonnal eladó.

Czim: megtudható a kiadóhivatalban.

Iskolakönyvek

ódon és új állapotban kaphatók:

Ifj. Rábely Miklós

könyv- és papirkereskedésében (Deák Ferencz-utcza 20.)

Vörös bor.

BLUMENTHAL ÁRMİN
Rákóczi-utca 14. sz. alatti bor- és pálinka
üzletében **nehéz vörös óbor literje**
1 kor. 60 fillér, fehér 1 kor. 60
fillér. — 5 liter vételénél árengedmény.

LECSŐ FERENCZ

szénkereskedő és szódavizgyáros
Rimaszombat, Szijjártó-u. 58. sz.

Tisztelettel hozom a nagyérdemű közönség
szíves tudomására, hogy a közelgő téli időnyre
ismételten nagymennyiségű **porosz, salgó-**
tarjáni és borsodmegyei — teljesen
por- és korommentes

I-ső rendű köszénnek

birtokába jutottam és így akadálytalanul bár-
kinek és bárminő mennyiségben **pontosan**
mázsán kimérve mérsékelt árak mellett
szolgálhatok:

- I. r. salgótarjáni köszénnek,
- I. r. borsodmegyei „
- I. r. porosz koczka v. diószénnek.

Nagyobb mennyiség átvételénél a vasuti ál-
lomástól házhoz díjtalanul szállítok.

Előjegyzéseket is elfogadok, számos rende-
lést kérek kitűnő tisztelettel:

LECSŐ FERENCZ

4-12

szénkereskedő és szódavizgyáros
RIMASZOMBAT, Szijjártó-u. 58.

2 vagy 3

gimnáziumi tanulót lakásra elfogad

özv. Soós Gyuláné

Rimaszombat Rákóczy-utca 37. sz.
2-3

Varrógép.

Egy használt, de teljesen jókarban levő

Singer-varrógép

haláleset miatt jutányos áron eladó. —
Értekezni lehet: **Koháry-utca 32-ik**
sz. alatt, hol a gép meg is tekinthető.

Hirdetéseket

e lap részére elfogad

a kiadóhivatal

Tompa-utca 10. és

Ifj. RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papírkereskedő

Deák Ferencz-u. 20. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A rimaszombati egy. prot. főgimnázium tápintézete árlejtést hirdet a jövő
1915—1916-iki iskolai évben szükséges **kenyér, marhahus, sertéshus,**
zsir, szalonna szállításra.

Fölhívja az érdekelteket, hogy **aug. hó 28-án** (szombaton) **déli 12 óráig**
zárt írásbeli ajánlataikat alulírott tápintézeti gondnoknál nyujtsák be a szokásos
bánapénz vagy értékpapír melléklésével.

(Kenyérré 210 kor., marhahusra 270 kor., sertéshusra 50 kor., zsir és szalon-
nára 100 kor. **bánapénz vagy megfelelő értékpapír.**)

A zárt írásbeli ajánlatok közül az erre kiküldött bizottság szabadon választ.
Rimaszombat, 1915. aug. 20-án.

Horváth Zoltán,
főgimn. tápintézeti gondnok.

DEBRECZENI MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

(GYÁRTELEP ÉS IRODA: VARGAKERT, DÉLISOR 19. SZÁM.)

5-5

Ajánlja régi árakban:

Tolórendszerű „HORTOBÁGYI-DRILL“ Kanalasrendszerű „HAZAI-DRILL“

Mütrágya szóróval kombinált

„NAPOLEON-DRILL“

vetőgépeit, mely sorba vet és sorba trágyáz, továbbá egytetemes **aczélekéket**, S. V.
jegyű 2, 3, 4 tagu **boronákat**, táresás **répavágókat**, dobrendszerű **szezska-**
vágókat, **kukoricza-ültető** és **morzsolókat**.

Sziveskedjék árajánlatot kérni!

Kereskedő urak!

Adósaikat, kik katonák,

2-3

minden orvosi bizonyítvány nélkül bebiztosítjuk,

ha akár a harcztéren, akár sebesülés folytán, vagy egy
év leforgása alatt bárhol vagy bármily betegségben el-
halnak, mi **a biztosító félnek az elhalt tartozá-**
sát kifizetjük, ugyszintén kötünk rendes életbiztosítást
a 37—42 évesekre is a biztosított összeg azonnali kifizé-
tésére háboru kockázattal minden pótdíj nélkül.

Bővebb PHÖNIX BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG vezérügynöksége MISKOLCZ.

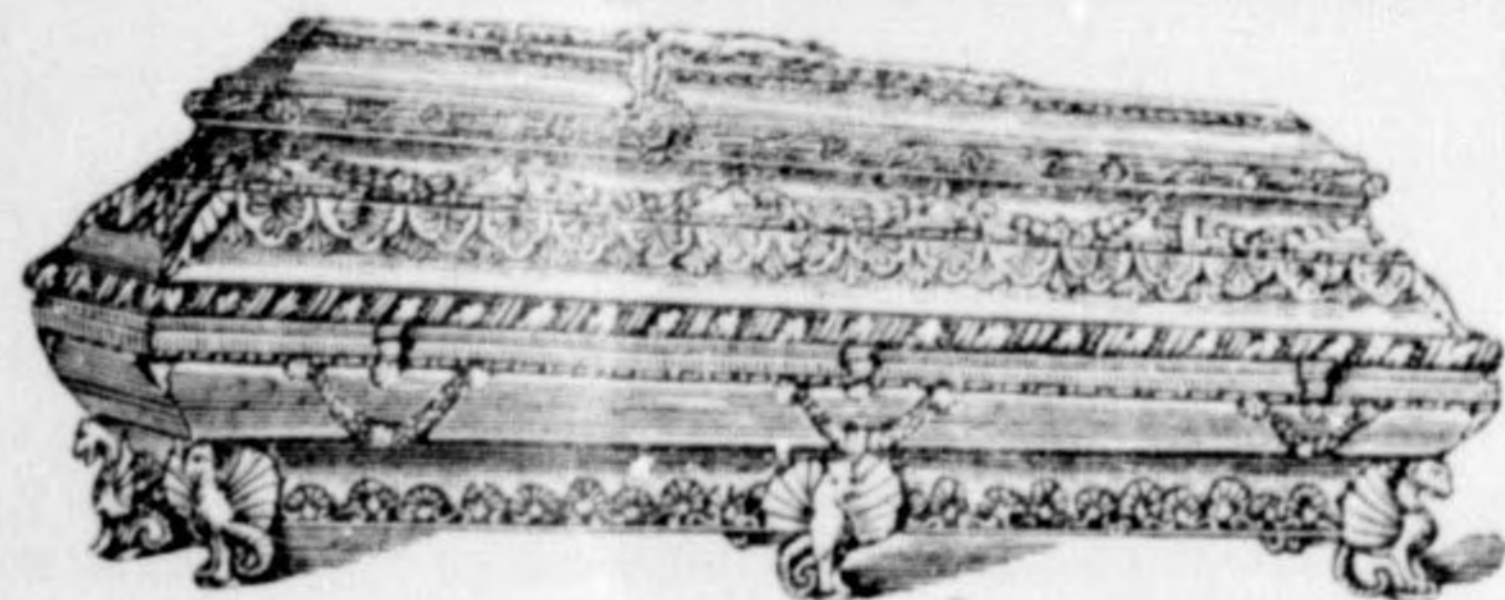
ZAVADSZKY EDE ezelőtt HOLLÓSY JÓZSEF

3-*

TEMETKEZÉSI VÁLLALATA

RIMASZOMBAT, DEÁK FERENCZ-UTCZA 24. SZ.

Van szerencsém a helybeli és vidéki tisztelt közönség szíves tudomására hozni, hogy
a néh. **HOLLÓSY JÓZSEF**-féle temetkezési vállalat a **Deák Ferencz-u.**

„**ZSUFFA**“-féle házban van el-
helyezve, hol nagy raktárt tartok min-
denféle **érecz- és fakoporsókból**,
valamint a temetkezésekhez szükséges
összes kellékek s felszerelésekkel, mi-
nél fogva azon helyzetben vagyok, hogy
bármilyen diszes vagy egyszerű temeté-
sek rendezését, nemkülönben a temeté-
sekkel járó összes teendőket, hulla-

szállításokat és exhumálásokat is, a legszolidabb feltételek mellett vállalhatom.

A helybeli és vidéki n. é. közönség jóakaratu pártfogását tisztelettel kéri:

ZAVADSZKY EDE RIMASZOMBAT, Deák Ferencz-utca 24.